СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXXII. | Число 110. | Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 12. мая, 1924. | VOL. XXXII. | No. 110. — Jersey City, N. J., Monday, May 12, 1924. | THREE CENTS

Палата послів відкидає Кулиджову поправку іміграційного проєкту.

ВАШІНГТОН, 9. мая. — Палата послів взяла нині під розвагу іміграційний проект, предложений її конференцією представників обох палат конґресу, але вона його не приняла, лишень рішила відослати його назад до конференції, припоручивши її викинути поправку президента Кулиджа, після котрої японська іміграція малаби бути зовсім задержана аж від марта 1925 року.

За відосланнем голосувало 191 голосів, проти 171. Рішенне е тяжким поличником для політики Кулиджа.

МЕНЧІСТЬ ПОБІДЖАЄ В СПРАВІ ПОДАТКІВ.

ВАШІНҐТОН, 9. мая. — Сенатовий фінансовий комітет предложить завтра сенатови проект податкового закона. Сей проект не е проектом републиканської більшости, але проєктом менчости, для пореперття котрого злучилися зі собою демократи та поступові републиканці.

МАЄТОК БОСА ТЕМЕНІ ГОЛ.

НЮ ЙОРК, 9. мая. — Місцевий суд дістав нині до потвердження тестанмент померщого Чарлза Мерфі, демократичного боса міста Ню Йорку.

Маеток його після обрахунків Мерфі виносить коло 450,000 долярів, але купці кажуть, що він оцінений дуже низько. Весь маеток записаний кревнякам.

СМИТ ВЕТУЄ УХВАЛИ ПРО ПІДВИСШЕННЄ ЗАПЛАТИ.

НЮ ЙОРК, 9. мая. — Силою своеї ґубернаторської власти нюйорський ґубернатор Смит, котрий кандидує на кандидата на президентуру з рамени демократичної партії, заветував нині 19 ухвал нюйорської стейтової леґіслятури про підвисшенне пенсій та заплат урядникам та робітникам стейтового уряду.

КУЛИДЖ ВІДПЕКУЄТЬСЯ ВІД ПЛЯНУ СЕНАТОРА ЛОДЖА.

ВАШІНҐТОН, 9. мая. — Президент Кулидж заявив, що він нічого не знав про проєкт світового суду, предложений сенатором Лоджом.

Він заявив далі, що сього літа він не думае скликати межинародної конференції для дальшого обмеження зоружень.

СЛІДСТВО НАД ПЕРЕКУПНИМИ ВИБОРАМИ СЕНАТОРА.

ВАШІНҐТОН, 9. мая. — Підчас переслухань в справі вибору сенатора Мейфілда, що ведуться тепер перед верифікаційним комітетом сенату, заявив один свідок, що сенатора Мейфілда при виборах попирав Ку-Клакс-Клен, бо Клен хотів дістатися до великих підприемців і Мейфілда вважав за людину, котра може такі зносини навязати.

ОБЖАЛОВАННЯ ПРОТИ СЕНАТОРА ГВІЛЕРА.

ВАШІНҐТОН, 9. мая. — Перед сенатовим комітетом, що розсліджуе закиди проти сенатора Ґвілера, предложено його листи та телеґрами, з котрих малоби виходити, що сенатор виступав яко адвокат для сторін перед ріжними департаментами федерального уряду. Сенатор станув самий перед комітетом та заявив, що всі документи не дають основи обжалувати його перед судом за безправне уживанне своїх упливів.

ЗУДАРЕННЄ КОРАБЛІВ.

ФАДЕР ПОЙНТ, Квібек, 9. мая. — Яких 50 миль звідсіля зударилися зі собою пасажирський пароxід Орка, наладований пасажирами з Европи до Америки, та пароxід Порсанґер. Зударилися вони серед густої мраки. Порсанґер наїхав на Орку і виломив у ньому величезну діру в самій середині його боку. На щастє пробив він діру яких 15 стіп над водою. Порсанґер підчас зударення поторощив собі дзюб. Підчас катастрофи не потерпів ніхто.

Порсанґер, шведський торговельний корабель, їхав з товарами з Гамбурґа.

Після катастрофи корабель Орка поїхав поволи до Ню Йорку. Він набирав по дорозі морської води, але не тілько, щоби йому від сього грозила небезпека.

РОБІТНИЧІ ЮНІЇ ЗА ПОВОМ.

МОНТРЕАЛЬ, Канада, 9. мая. — В понеділок почнеться тут зїзд головного уряду Американської Федерації Праці. Межи ріжними справами, які се засідання мае полагодити, е справа закона Волстеда. Федерація Праці збираеться предложити конґресови довгий меморіял за зміною прогибіційного закона та за дозволом виробляти легкі вина й пиво.

СТРАЙК ШОФЕРІВ У НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 9. мая. — Страйк шоферів автомобілевого підприемства Могул застрюеться що раз більше. Підприемство рішилося внести до суду просьбу о виданне судової заборони проти страйкарів, котрим воно закидае, що вони не дають йому вести бизнесу через напади на страйколомів.

КОНҐРЕСМЕН ПОСЕРЕДНИКОМ ПРИ ПАЧКОВАННЮ ГОРІВКИ?

КОВІНГТОН, Кентакі, 9. мая. — Перед судом, що веде процес проти конґресмена Ленґлі за те, що він мав брати хабарі та помагати діставати безправно горівку з федеральних маґазинів на фалшовані дозволи, станув самий конґресмен Ленґлі. Він заявив, що він дістав від одного бутлеґера 6,000 долярів, але се була позичка, а не хабар.

ПОДОРОЖ ДОВКОЛА СВІТА ВОЗДУХОМ.

БРЕМЕРТОН, Вашінґтон, 9. мая. — Три американські літаки, що летять довкола світа, вибралися нині з острова Атки о годині 10 рано та полетіли до строва Атту, що лежить 530 островів дальше на полудневий захід.

Їх команданта Мартина, що пропав на Алясці, ще не найдено. Для шукання за ним висдано американських летунів.

СПРАВА ПАТРІЯРХА ТИХОНА

З приводу цілковитого припинення совітською владою обвинувачень проти російського патріярха Тихона у московських церквах будуть відправлені молебни.

НОВИЙ ПРАВОСЛАВНИЙ ЕПИСКОП.

24. березня у Варшаві відбулася хиротонія нового православного епископа, б. архимандрита Симона (Івановського), ректора Волинської духовної семинарії. Епископа Симона призначено епископом Кременецьким, вікарем Волинської епархії. Він родовитий Москаль.

В БАВАРІЇ ЗАСУДЖЕНИМ БУДУТЬ ТАКИ ВІДРУБУВАТИ ГОЛОВИ.

Баварська влада знесла закон на основі якого засуджених на смерть розстрілювано оружям. Будуть по старому звичаю засудженим відрубувати голови.

———o———

НЕ ВИТРИМУЮТЬ ОПІКУНІВ.

З Харкова повідомляють: Таганрогським відділом Г. П. У. переведені масові труси. Заарештовано 56 осіб. Їм закидають приналежність до великої орґанізації, яка підготовляла виступ робітників проти радянської влади. Комітет орґанізації не був викритий. При арештах був зроблений збройний відпір. У арештованих забрали зброю. 27. лютого зроблені труси і арешти серед червоноармійських відділів, розташованих в Микитівським та Юзівським районах.

———o———

ІСТОРІЯ ОДНОЇ ПОЩОЧИНИ.

В Парижи приключилася така пригода: оден горожанин хотів поїхати з своєю жінкою до Боа де Бульонь. Тому пристанув при найблизшій трамваєвій стації і ждав, поки надійде трамвай, що їздить до парку. Трамвай надїхав повний людей. Чоловік перший скочив до воза, в надії, що і жінка також скочить за ним. Тимчасом жінка наче надумалась инакше. Чоловік зараз же зіскочив із трамваю і вернув назад до стації. Там іще ждала жінка й заявила чоловікови, що не хоче їхати трамваем, лише підземною залізницею. Чоловік сказав жінці сідати на слідуючий трамвай котрий саме надїхав, але вона знову спротивилася. Дійшло між ними до суперечки. Чоловік завдав жінці пощщину, мусіла бути голосна, коли це спонукало полісмена інтервеніювати у цій подружій суперечці. Чоловік на те полісменові, що не мае права втручатися в його особисті подружі справи. Всетаки мусів сказати полісменові свою адресу. За кілька днів дістав чоловік завізвання до суду, відповідати за це, що бився на вулиці. Всі присутні думали, що жінка виступить проти чоловіка, що так явно вдарив її, але склалося щось зовсім нежданого. Вона заявила, що її чоловік мае повне право, бо вона не хотіла його слухати, що повинна би як жінка. (а в Америці?!...) На таку заяву суддя не знав нічого иншого сказати, як звільнити обвинуваченого чоловіка від вини і кари.

ЧУЖА ПРЕСА ПРО ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ

Чеська газета „Вечірні Народні Лісти" приносять докладне повідомлення від власного дописувача про великі селянські заворушення проти совєтської влади в Ольгополі та околицях.

Заворушенне не могло бути подавлене місцевим ґарнізоном і для його зліквідування був викликаний відділ з Одеси, якому з трудом довелось здушити вибухше повстання.

ЕКОНОМІЧНА ШПІОНАЖА В РОСІЇ.

В Петрограді увязнено німецького торговельного аґента Еріха Теплера. На темплера після переведеної ревізії в його помешканні, впало підозріння, що у Німеччину й инші держави посилав вісти про торговельні відносини в Росії. І тому увязнено його за економічну шпіонажу. Цей припадок звернув загальну увагу не лише в Німеччині, але й у инших державах, бо мають іще один доказ, як тяжко з совєтами нині на далі входити в торговельні взаємини. Німеччина інтервенювала.

НЕРОЗЛУЧЕНІ І ПО СМЕРТИ.

В Честері, (в Анґлії) похоронено подружа: містера і місес Бейлі. Вони вмерли майже рів. Коли місес Бейлі, 74-літня бабуся, чекала на трамвай, зробилося їй нараз недобре і впала нежива. Коли чоловік дізнався про смерть своеї жінки, це його так схвилювало, що до кількох годин умер також. Іще перед смертю висловив бажання: „Тому що ми за життя обоє не розлучались, так і нероздільні будемо у смерті". На його останнє бажання похоронили його в одному гробі з жінкою.

———o———

ЖІНОЧИЙ ВІДДІЛ НА ВИСТАВІ В ВЕМБРЕЙ.

Між иншими сензаціями вистави в Вембрей (в Анґлії) представлено також життя жінок у ріжних краях британської імперії. Прим. у Новій Зеляндії жінки кладуть горшки з їдою до діри в землі, а земля є там така тепла, що можна їду зварити в ній. Можна так варити і бараболю і рибу, яку знають дуже смачно приправити, можна так зварити. Принц оф Вейлз, котрий тому два роки був у Новій Зеляндії, їв там у тубольців рибячу юшку і говорив, що то найліпша рибяча юшка на світі.

ЧАСИ ЗМІНЯЮТЬСЯ.

Анґлійський робітничий посол Джемс Бравн іменований льордом високим комісарем Головного Зібрання скотської церкви. Більше як два століття ця почесть — яка приносить 2000 ф. стерлінґів — була зарезервована для членів скотської аристократії. Новий льорд-комісар це бувший углекоп. Досі жив він у малій убогій хатині. Тепер як службову резиденцію матиме одно крило славного льорда не є надзвичайно тяжкі: він мае лише жити в королівзамку Голіруд. Функції нового ській палаті Стюартів і заступати короля на Головних зборах скотської церкви. Але не зважаючи на це все, Бравн заявив, що найбільшу часть року проводитиме у своїй хатині, яка складаеться з двох кімнат і кухні.

НОВИЙ ГЕРБ МОСКВИ.

Президія московського совета одобрила предложення нового московського герба. Герб представляє серб із молотом, звязані житним перевеслом. На краю горішньої сторони є советський обеліск з написом Р. С. Ф. С. Р., а в долі написано: „Московський совет Робітничих, Селянських і Військових депутатів".

Поважна ситуація в Рурщині наслідком страйку 500,000 робітників.

БЕРЛІН, 9. мая. — Сьогодня в Рурщині не працювала ані одна копальня угля. Кругло пів міліона робітників покинуло працю. Улиці остались без світла як се було вчасі пасивної резистенції (безчинного опору). Родинам робітників грозить нужда. Економічна кріза може спричинити і політичну крізу.

Французька комісія для контролі копалень і фабрик урядово оголосила, що вона покищо не буде вторкатись у страйк, а тільки стежити-ме за розвитком подій, але вона вже приготовляеться до акції у випадку спадку достави угля для Франції. Вона готова заняти під свою управу більше копалень. Не відомо, які засоби угля вона мае, але як сі засоби вичерпані, то вона швидко рішиться захопити більше копалень у свої руки.

Ще більше відчує страйкову крізу в Рурщині промисл в Німеччині, який купує уголь з Рурщини. Якщо Німеччина не дістане угля, то її фабрики станугь і в Німеччині буде безробітте. Німці схотять тоді ратуватися спроваджуваним углем з Анґлії. Але на се потребують готівки в анґлійських грошах, які мусять купувати. Через те знову спала би ціна нових німецьких рентових марок.

Ситуацію використовують комуністи і „сепаратисти" (приклонники відірвання Рурщини і Ренщини від Німеччини), котрі розводять тепер в Рурщині широку і голосну аґітацію.

Щодня промисл в Рурщині тратить $2,000,000 через страйк.

ПЕРШІ ПЕРЕСТРІЛКИ НАД ДНІСТРОМ.

Берлін, 9. мая. — Сюди наспіли нині вісти з Румунії, які повідомляють, що Росія зібрала великі військові сили над румунською границею.

Большевицький комісар війни Леон Троцький, як повідомляють, приїхав до Каменця Подільського на перегляд війска.

Над Дністром були вже перші перестрілки між російськими і румунськими стежами.

РЕФЕРЕНДУМ НАД ПЛЯНОМ ДОСА.

БЕРЛІН, 9. мая. — Екзекутивний комітет німецької соціялістичної партії постановив нині звернутись до правительства, щоб віддало народови до вирішення вселюдним голосованнем (референдум), чи Німеччина мае приняти чи відкинути звідомленне комісії Доса.

НІМЕЦЬКО-РОСІЙСЬКЕ НЕПОРОЗУМІННЄ.

БЕРЛІН, 9. мая. — Справа німецько-російського непорозуміння ізза трусів у тутешній російській торговельній місії, які первела поліція, стежачи за комуністом Боценгардтом, досі ще не притихла.

Російський уряд не вислав ультимату німецькому правительству, одначе з Москви запевняють, що він буде жадати задоволення з боку німецького правительства.

Російський уряд мститься на Німеччині в той спосіб, що здержує висилку збіжа з Росії в Німеччину і постановив не брати участи на німецьких ярмарках.

РУБЛІ НА РЕВОЛЮЦІЮ.

БЕРЛІН, 9. мая. — Російські советські представники зголосились до тутешнього банку „Дойтше Банк" і заявили, що хотять депонувати $10,000,000.

ЧУЖИНЦІ ГОРОЖАНАМИ ФРАНЦІЇ.

ПАРИЖ, 9. мая. — Минулого року приняло французьке горожанство 4,420 осіб. Між ними е 1,350 Італійців, 679 Бельґійців, 122 Німців, головно з Альзації і Льотаринґії, 7 Американців і навіть один Японець.

АНҐЛІЯ ДАРУЄ РУМУНІЇ ДОВГ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 9. мая. — Румунський посол у Великій Британії, Тітулеско, приїхав сюди з Лондону з предложеннем анґлійського уряду про відписанне румунського военного довгу.

Він повідомив румунське правительство, що Анґлія готова подарувати Румунії довг у сумі $20,000,000, якщо вона згодиться заплатити анґлійським нафтовим компаніям відшкодованне за шкоди, спричинені їм в Румунії Німцями в 1916 році.

Він каже, що Анґлія готова заключити подібні умови і з другими державами.

ФРАНК ЗНОВУ ПАДЕ.

ПАРИЖ, 9. мая. — Сьогодня на тутешній біржі франки знову трохи впали у ціні. Се перший спадок від кількох тижнів, відколи франки стали були їти вгору завдяки американській позичці для французького державного банку.

ПРО КОМУНІСТИЧНУ ПРОПАҐАНДУ В АМЕРИЦІ.

МОСКВА, 9. мая. — Екзекутива „Інтернаціоналу комуністичної молодіжи" заявляе, що її пропаґанда в Америці осягае великі успіхи. Вона каже, що її пропаґанда приймаеться серед майнерів і фабричних робітників. Значні успіхи мае серед Ніґрів.

УБИЙСТВО ДЛЯ ГРАБІЖІ.

ЛЬВІВ, 18. квітня. — При ул. Панянській ч. 16. у Львові невідомий злочинець убив учера власницю малої крамнички Розу Лемперт та ограбив крамницю. Названа 40-літня Роза Ллемперт мешкала одинцем у кімнаті поруч з крамницею. Ранком поміж 6—8 годиною, поки ще крамниці повинні бути замкнені, Роза Лемперт продавала крам раннім покупцям, впускаючи їх до крамнички задним входом крізь свою кімнату. Злочинець увійшов тудиж до кімнати жінки, задусив її і потім утік, відчинивши собі фронтові двері від крамниці.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сіті і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

У. Н. ХОР РОЗІЙШОВСЯ.

День 7-ого мая с. р. був сумним днем для Українського Національного Хору.

По тріюмфальних обїздках по Европі і по славних успіхах в Америці, того дня зійшлися члени і членкині Хору в Ню Йорку, щоб одержати останню тижневу платню від імпресарія Макса Рабінова і почути, що контракти вже скінчені і не обновляються.

Тихо і сумно закінчив У. Н. Хор свою голосну і повну слави виправу на здобутте рідною піснею доброго імени для України.

По 5 літах тяжкої праці в 16 державах, по сповненню великого і важкого завдання, скитальців-артистів знад Дніпра немов забуто на далекій чужині.

Хористи і хористки розійшлись як „Український Національний Хор Олександра Кошиця", а остались тут як громадка артистів і артисток, котрі яко цілість чи яко одиниці мусять глядати способів заробку за свої артистичні праці.

За ними 5 літ праці і 5 літ слави, слави не для них, бо вони виступали яко цілість, яко громада, котрі не дбали про себе, а про імя рідного краю, а перед ними — незнані шляхи дальшої праці і життя на чужині.

За ними артистичні виступи і слава — в Галичині, Чехо-Словаччині, Австрії, Швайцарії, Франції, Бельгії, Голяндії, Англії, Німеччині, Польщі, Еспанії, Америці, Мексику, Арґентині, Бразилії, Кубі, Канаді, — а перед ними непевне завтра.

Та така тепер доля українська. Найкрасші українські сили скитались і скитаються по чужих краях; терплять гіркі злидні, а трудом своїм і посвятою працюють для доброго імени України, для красшої будучини рідного краю.

Нині всі Українці з великим признанням мусять піднести заслуги і праці Українського Національного Хору та повну посвяти і самовідречення артистичну мандрівку по широкому світі його членів і членкинь.

Своєю працею вони зробили велике діло для України і хотяй як одиниці не збирали слави, так нехай слава їх цілої громади, слава цілого Українського Національного Хору, присвічує їм у дальшій скитальщині, поки не вернуться на рідну вільну землю.

КОМПРОМІТАЦІЯ ЛІҐИ НАРОДІВ.

Дня 9-ого с. м. прибув до Женеви, у Швайцарії, румунський король Фердинанд з королевою Марією.

Їх привитали представники федеральної влади.

Відтак обоє поїхали до дому Ліґи Народів, де їх привитали урядовці Ліґи.

Король Фердинанд сказав до зібраних:

„Румунський нарід досягнув національної єдности по століттях терпінь і переслідування. Тепер він хоче обєднати свої сили, але не має заборчих намірів. Румунія хоче зберегти цілість своєї держави і льояльно оберігати істнуючі договори. Румуни особливо дбають про мир, солідарність і згоду, що є теж засадами Ліґи Народів. Ся праця, безперечно щойно в зачатку, але повага Ліґи Народів зростає з кождим днем".

• • •

Тут румунський король показав наглядно, оскільки у нього слова розходяться з ділами.

Він нібито забув, що своєю армією напав і загарбав українську Буковину і північну та південну українську часть Бесарабії. Нібито забув, що се заборчість і грабіж чужих земель, заселених чужим Румунам народом. Не тямить він теж нібито, яких насильств і розбоїв допускається його Румунія над нападеним й розоруженим українським народом та над його культурою.

Але найсумнійше, що такого заборця як румунський король витає з парадою у своєму домі Ліґа Народів, яка все ще блофує, що вона істнує, чи животіє, для оборони покривджених народів.

Вона добре знає, що творить Румунія з Українцями і з Мадярами, що лиш одна Польща і у розбоях і злочинах перевисшує, а проте слухає його деклямації про те, що буцімто Румунія не заборча; що хоче оберігати договори і тільки дбати про мир та загалом про засади, які є й засадами Ліґи Народів. Слухає сеї брехні і голови схиляє перед тою королівською „високою", що сю брехню їй торжественно деклямує.

Нічим Ліґа Народів так себе не компромітує і не понижує, як сим, що приймає брехні заборчих можновладців і ними ще й намагається [illegible] увесь світ.

ПРОТИ ЕКСТРЕМІНАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ!

(Промова пос. П. Васильчука в польському соймі з нагоди буджетової провізорії, виголошена 7. квітня.)

Висока Палато! Маю враження, що всі мої передбесідники страшно побоюються, щоби хто не думав про них, що не мають достаточного зрозуміння для праці п. Ґрабського. Я в імени Українського Клюбу заявляю без завивання в паперці, що ми цього зрозуміння не маємо. Ще з ось яких причин: П. Ґрабські є надто великий оптиміст. Коли розповідав про висліди своїх дотеперішніх праць і пляни на майбутнє, я мав охоту сказати йому: Не кажи гоп, заки не перескочиш. Для нікого не є тайною, що санація може не дійшла ще до половини. Входимо в період тяжкої господарської кризи. І богато з вас саме цього не доцінює, не доцінюється перетягання податкової шруби на селі. Мішається два поняття, говорячи про рільництво без огляду на клясову формацію його. Поміщики мають в соймі та правительстві талановитих оборонців і хоч вони не богато галасують, всеж користають з добродійств і дотеперішніх вислідів праці п. Ґрабського. За те дрібне селянство— село занедбане, павперизація селянства зростає з дня на день і вже тепер на селі є богато випадків, що силою видирається податки, але про це не пишеться і про це не говориться для святого спокою. Ми не маємо причини, щоби ховати ці речі. Коли до цього ще долучиться бездарність властей, що роблять вимір податків на основі податків з 1864 р. без узгляднювання пересунень відносно власників, коли візьметься на увагу тенденційність у вимінюванню податків і надужиття, так виплине в цілости надмірний податковий тагяр на селах і для заможного населення.

Про господарську сторону богато говорено на буджетовій комісії. Там цю справу докладно обмірковувано. І я, числячись з обмеженням часу моєї промови, не буду довго над цим спинюватися.

Перше всього скажу, чому не маємо ніякого довіря до п. Ґрабського. Він будує санацію коштом біднійшого населення, яке ставить і може ставити найменьший опір. А дальше: буджет є скорочений і то саме коштом малоземельного населення і коштом освіти. За те будується військо, надто роздутий є кредит на урядництво. І це є кити, що зїдають цілий буджет Польщі. Так переводить Ґрабскі великодержавні тенденції.

А як виглядає його політика в цілости, політика внутрішня? Коли тут богато говорилося і ми виступали проти правительства Вітоса з найбільшою опозицією, так тепер стверджую, що правительство п. Ґрбаского в справі його відношення до українського народу не тільки нічим не ріжниться від правительства п. Вітоса, а ще навіть в своїй націоналістичній консеквенції значно перейшло границю, якої держався п. Вітос.

Наведу хочби факт систематичного походу проти українського шкільництва, політичних і культурно просвітних організацій, послідовного походу, якого метою повне підпорядкування православної церкви в Польщі міністерству віроісповідань. Чому підношу цю справу? Бо ми маємо тут до діла з тим, з чим мали до діла перед віками. Польське правительство хоче при помочі ієрархії захопити в свої руки православну церкву, хоче таким чином перевести польонізацію через церкву. Про це свідчать голоси правицевої преси. Це робить правительство консеквентно, взявши собі до помочі [illegible] ними по своїй вподобі. Село не окраїнах Української Землі (Голос на правиці: Це польська земля, на якій мешкають Українці), настільки вспіло загосподарюватися, зробило це власним коштом. Правительство п. Ґрабского не тільки що нічого не зробило для відбудови седа, для його загосподарювання, а навпаки— у відношенню до українських земель переводить наглядну тенденцію винищування їх (Голос на правиці: Ви є проти податків). Я говорив про податки і кажу: не дамо п. Ґрабскому апробати ані на один феник. Очевидно, ви знаєте, що сила є силою. Знаєте, бо самі були під ріжними займанщинами.

Панове, що це є сила великодержавна? Чому тут шан. п. Морачевскі, хоча доволі виразно критикував п. Ґрабского за його політику, всеж найшов слова повного признання за його пляни і навіть сказав, що робітництво має деякі вигоди з цеї його санаційної політики? Питаю: чи це не ті кулі, які нещодавно одержали робітники? Чи польський золотий, що має в маю появитися, все врятує і таким чином зліквідується доріжню? Доріжня йтиме дальше. (Смуліковскі: Йому залежить на державі. а вам на чім иншім!) Мені залежить на добрі народу (Голос: Ви говорите, що стабілізація марки є кривдою для народу). Прошу панів, я люблю щиру правду, не маю звичаю закриватися фіґовими листками.

Пос. Морачевскі сказав, що правительство п. Ґрабского є з поміж дотеперішніх правительств найбільш консервативне, одначе не реакційне, так я тверджу, що воно є реакційне в повнім значінню сього слова. Воно не тільки зближене, але й є виразником наглядних тенденцій великих капіталістів, великих поміщиків та ворожо відноситься до малоземельних селян. І в цім узмістовлюється його санаційна політика. А з другої сторони це правительство наглядно ворожо відноситься до національних меншостей, головно територіяльних на сході.

Віцемарш. Ґдик: Пане посол, час вашої промови минув.

Пос. Васильчук: Зараз кінчаю...

Саме тому не везе п. Ґрабскому за границею. І так дальше буде. Справа національних меншостей з конечности мусить перейти на терен Союза Народів. Саме з огляду на те, що п. Ґрабскі супроти Українців веде вже не політику обєктивности, як заповідав, але виразно політику неґативну, політику екстермінаційну, на сході збірається вибуховий матеріял і його витворює не хто инший, тільки правительство (Гармідер. Марш. дзвонить.) і скорше чи пізнійше польське правительство мусить витягнути з сього висновок (Голос: Ніяке правительство вас не вдоволить). Число людей, що думають, а бодай думали, що розвязка справи української територіяльної меншости може відбутися мирним шляхом, значно зменшилося (Голос: Може виповісте війну?). Може дійти до оружного конфлікту (Гармідер. Голоси: Проч з ним! Грозить!) Тому заявляю, що з наведених причин будемо голосувати проти буджетової провізорії (Голоси: а де присяга? Грозить з соймової трибуни оружною розправою. Пане маршалку, чи можна з соймової трибуни грозити оружною розправою?).

МІТИНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. Вільна Україна, від. 152 повідомляє, що місячний мітинг відбудеться о 8. годині вечером в церковній гали при Корт стр., в середу, 14. мая. Кождий член повинен явитися на сі збори, бо суть важні справи до полагодження. — В. Си[illegible], пред.; [illegible], секр.

ЛИСТИ З ВАРШАВИ

(Від власного кореспондента львівського Діла).

Польонізаторсько-русифікаторські затії в православній церкві.

Серед тзв. православних меншостей Польщі давно панує велике невдоволення урядовою політикою в релігійних справах. В останній час воно перейшло вже в цілковите обурення і викликало солідарну акцію Українців, Білорусинів та Росіян. З газет ви знаєте, що представники всіх цих славянських національностей були недавно в минтрополита Діонизія, якого теж бажалиб прилучити до цього виступу проти польонізаторських акцій уряду в церковних, а з окрема в церковно-шкільних справах.

Усе це цілком природно, але чи знайдуть вони вірного союзника в православному владиці? Боїмося, що ні. І не тільки тому, що цей владика є типовий опортуніст, який тільки і стежить за тим, як би угодити польській владі, але і з иншої причини. Митрополит Діонизій, як Москаль з походження і людина вихована в старих синодально-російських традиціях, дуже далеко стоїть від справжнього розуміння і співчуття потребам тих національностий, яких не визнавало царське самодержавство. Йому теж не до сподоби оті, мовляв, українські та білоруські примхи, але в той час як Поляки бажали-б усе спольонізувати, він радий був би, колиб усе в церкві по старому творилося на московський лад.

У Польщі є тільки дві територіяльно-національні „меншости" — це Українці й Білорусини — а між тим уся церковна справа перебуває в руках Росіян, що уявляють із себе нечисленний і випадковий елемент. штучно впущений в українську та білоруську стихію царською урядовою кольонізацією. З московською впертістю вони стоять на своїх византійських позиціях і не бажають рахуватися ні з психольоґією другого народу, ні з його мовою і традиціями. Mutatis mutandis це теж саме старовірство, що ізза „двохперстного знаменія" чи „сугубого алилуя" палило себе на вогні чи закопувало у землю. З погордою люблять ці византійці закидати ерархії української автокефальної церкви її неканонічність і за цим не бажають і не вміють бачити тих глибоких історичних причин, які утворили і дають життя українській церкві. Большевицька тзв. „жива" церква в їх очах вища за українську, бо у неї, бачте, целком канонічна ерархія, але й ота qua si-жива церква починає вже все більше та більше рахуватись з національно-народніми вимогами і в багатьох місцях українізує церковні служби. Отже в закамянілій позиції залишається лише московська византійщина, яка панує над православям і в Польщі; а польський уряд дуже з цього радіє і ретельно це підтримує.

З одног боку виявляється нібы велике незапокоєння з того, що твориться на „кресах всходніх", а з другого підкидаються в „кресовий" вогонь оті московські головешки...

Під цим поглядом на особливу увагу заслугують тепер два моменти, а саме — утворення в Польщі суто московської православної ерархії і заснування у Варшаві вищої і знов же таки суто-московської теольоґічної школи.

Підчас керування православною церквою у Польщі митрополита Юрія, забитого нотім Смараґдом, намітився хоч сякий-такий, але всеж хоч напівукраїнський курс, бо був висвячений в архієреї Українець протоєрей Громадський і намічено ще двох кандидатів-Українців на епископські катедри в епархіях з українською людністю. Не стало митрополита Юрія, і картина почала мінятися. Вже не тільки нема жадної мови про епископів-Українців, але й єдиного епископа-Українця забірають із суто-української епархії, а на нові вакансії призначуються Москалі або змосковщені Малороси, що ще гірше. В неділю 6. квітня, як вже було згадано в „Ділі", митрополит Діонизій — само собою, за згодою польского уряду — висвятив на Кремінецьку катедру архимандрита Симона, Москаля з Тульської ґуб. Під керовництвом епископа Симона залишилася і волинська духовна семінарія, що готує пастирів для українського села...

З наступного академічного року має відкритися у Варшаві православний теольоґічний факультет, і тепер по всіх усюдах збірають для нього професорів-Москалів, бо викладовою мовою на факультеті буде російська... Отже за народні гроші буде утворюватися московське духовенство в державі, де мешкає кілька міліонів православних Українців і ледве кілька сот тисяч Росіян.

На польській мові [illegible] називається політикою, а по нашому це повне безглуздя. Тому й не диво, що з кожним днем все частійше і частійше доводиться чути від представників волинської інтеліґенції про ті успіхи, які робить большевизм в нашому народі за допомогою сучасної польської „кресової політики". І твердять це не большевики, ні, — про це свідчать переконані вороги російського комунізму.

Senex.

Матвій Костишин.

ШАЛІЙТЕ КАТИ!...

Шалійте кати!... куйте кайдани!...
Гнобіть народи в тіґтях своїх...
Вскорі наспіє хвиля заплати
На всіх вас спаде проклятте-гріх.

Прийдуть страшнії хвилі Содоми.
Коли раб скутий судить вас стане.
Земля з подвигу під ним стрясеся!
І злетить з нею ярмо кайдани.

Задрожите всі мов серед бурі,
Як рознесеся арматний гук,
Широке поле укриєсь трупом
А там закраче радісно крук.

І кров ворожа обмиє волю,
Обмиє сльози вдів і сиріт
І зійде сонце правди, спокою
Сумним могилам зложи привіт.

Шалійте кати і памятайте!,
Що кривду ваша кров ополоче
Бо син пімститься за батька свого
Бо жить спокійно на волі хоче.

Бо в него грає кров козацька
Хотяй гнетуть важкі кайдани
Все вірить лиш в побіду
Що щезнуть проклятії кати-вирани.

Д?емейка, 7, 5, 1924.

ЗАГРАЙ...

Заграй ти, Цигане старий, такої як гадаю;
І гроший дам, вина ти дам і всього, що лиш маю;
Бо лютий біль от тут горить і груди розпирає,
І бідне серце так болить, що гине, умирає.

Заграй, старий, от тую пісня, що то колись співала
Старая ненька, як мене в колисці колисала.
Чаруй мені минувші дні, літа сі молодії,
Прегарні, золотаві сни, той рай і ті надії...

Провадь мене ти звуком тим в садочок, де я грався,
Чаруй і другів всіх моїх, що з ними я пишався.
Збуди, чаруй минуле все: най ще хоч раз заплачу,
Бо сліз не має, від коли я доленьки не бачу.

Заграй, старий! Як потечуть дві сльози по личеньку,
То лекше стане на душі і лекше на серденьку!
Заграй ти, Цигане старий, такої як гадаю, —
І гроший дам, вина ти дам і всього, що лиш маю.

Сидор Воробкевич.

АНДРІЙ ЧАЙКОВСЬКИЙ.

ЧЕТВЕРТА ЗАПОВІДЬ.

Повість з галицького життя.

—o—

Кілько разів вертав зі Львова до Самбора, Берко-балиґула викликував своєю появою сензацію. Він привозив богато новин, приватні листи, на котрі нетерпеливо ждали, привозив і подорожних.

В тих часах зелізниці ще не було, а оплата почтова була дуже висока. Тому-то люде або переказували собі устно, або передавали листи, котрі перевозив Берко за невеличкою заплатою.

Свій візд до міста звіщав Берко пекольним дзвоненням в дзвінки ріжної величини, котрі почіпляв до дишля і на шиї трьох сухоребрих мов драбина коней. Те дзвонення чути було з далека, а люде, що тим цікавились, знали заздалегідь, що Берко вертає.

Берко-балиґула знана всім в Самборі личність, і кожда дитина могла показати на „бліху", себто в жидівськім кварталі, де стояла Беркова домівка. До Львова їздив він що суботи по шабасі, зімою і літом. Як йно відправив свої борухи, запрягав коні і їздив по місті збірати пасажирів. Зачинав від менче упривілійованих і забравши цих їздив далі, нераз до одинайцятої години в ночи. Брав з собою молодого, мешуреса адепта балаґулського ремесла. Їздив великим довгим возом вкритим плетеною з соломи будою вкритою грубим маженим полотном. На возі було чотири сидження, кожде на чотири особи, по дві пари обернені до себе плечима. Одно місце платилося різно, залежно від того, чи людина сиділа лицем до коний, чи близше або далі від оси воза і т. и. По обом бокам були в цій буді отвори заслонені полотняною занавісою.

Таку сензацію викликав приїзд Берка одного серпневого четверга р. 187...

У той час вертали зі Львова університетські студенти, тому виїхав до них Берко аж двома возами відразу.

Як заїхали вози на беркове подвірре, стали з возів наче з почвою Ковчеха вилазити пасажири. Вони були помучені довгою дорогою, не виспані і такі запорошені, що не було їм знати лиця. кождий випростовувався, спльовував, обтрясував з одежи куряву, витягав з під сидженя свій клунок і йшов до міста.

Між подорожними, що того дня приїхали, був оден молодий і рослий чоловік одягнений з верху в полотняний халат, високий капелюх „цилиндер" і в чоботах з халявами. Лице було обрите без вусів і зараз можна було пізнати, що він належить до духовного стану.

Подорожний витягнув з натугою з під сидження деревляну білу скринчину, узяв парасоль і паличку і пішов до міста. Пішов найблищою дорогою на Ткацьку вулицю, а звідзавернув на вулицю Криву. На тій вулици стояв невеличкий деревляний домик п. Марії Підліської вдови попаді. Домик був звичайний з високим сторчачим дахом і однісеньким димарем. Такі домики стояли в Самборі скрізь поза передмістем. Зараз за домиком стояла стайня на корову, хлівець на свинку, курник і комора на дерево. За подвірям був невеликий огородець з яриною та малий садок, що простягався аж до потока. В середині домика всего три кімнатки і кухня. Одну найбільшу призначала пані Підліська для школярів, що у неї мешкали „на станції" за невеликою заплатою. Підліська жила у цьому домику з невеличкої вдовичої пенсії, та з школярів, які у неї мешкали. Попри те помагав її син Сильвуньо, що був парохом на підгірю недалеко Самбора. Вона жила тут з дочкою Ганею, якій було тоді небільше двайцяти років. Не було тут великих гараздів, але і біди не було. Бодай, що вона ніколи на біду не жалувалась. Навряд вона була з своєї долі вдоволена і молилась за свого покійного мужа, що спромігся для неї цей домик купити та придбав її на старість власний куточок.

Того дня, як це оповідання зачинається, Підліська пішла рано до міста на торг за покупками. Ганя остала сама з наймичкою Паранею. Післала її обійти корову, а сама порядкувала в хаті. Притім вона деколи заглянула до кімнатки, де сиділа нанята швапка, що шила біле для Гані на віно. То у Гані лагодилось на осінь весілле. Вона була засватана за богослова Василя Пандяка, що якраз цего року єкінчив богословські науки, і як раз сьогодня мав приїхати зі Львова. Це сватання не було принагідне начальне, як це часто з богословами водиться. Василь Пандяк мешкав у Підліської в семій і восьмій клясі ґіназії. тут і матуру здавав, і вони пізнались, полюбились, і як Василь покінчив другий рік теольоґії, так зараз заручились.

Василь Пандяк був сином селянина-дука Павла Пандяка з недалекого села Підболотців. Сусіди і знакомі завидували Гані такого щастя, бо всі знали що Підліська крім цього домика немала більше нічого і посагу для Гані скласти не було з чого...

Вікно було відчинене на садок і звідси заносило пахощами літньої горячої днини. Аж почувся на улици сильніший хід, відтак скрипнула фіртка від вулиці і в сіни війшов Василь Пандяк несучи в одній руці деревляну скринчину, а в другій парасоль і паличку. Він став завзято стрясати куряву з одежи, чобіт і капелюха, що аж посірів від пороху. До того він сильно зіпрів несучи скринчину серед спеки. Ганя ще не вспіла передягтись. Щоб Василь не стрінув її в такій одежи і не прийшов в кімнату, де вона порядкувала, вона закликала крізь зачинені двері:

— Прошу перейти на другу сторону, бо я тут передягаюсь.

— Добрий день Ганю, здорові були... Я не хочу йти в хату, бо я дуже запорошений.

Ганя виглянула крізь вікно на подвірре, де Параня замітаючи виспівувала своїм пискливим голосом якусь коломийку.

— Параню, покинь трохи роботу, та поможи паничеви обчиститись з пороху.

Параня знала, про якого панича говориться, покинула мітлу серед подвірря і побігла в кухню за щіткою.

— Здорова будь Параню! Привітав її Василь.

— Цілую руці! Ей! та з цього чищення нічого не вийде. Най панич роздягнуться, я зараз подам води вмитись, а за той час вичищу одежу гарненько і чоботи.

За той час Ганя вспіла передягтись і вийшла до сіний запаленіла мов рожа. Звитались мовчки. Василь пішов зараз у тусаму кімнату, де через два роки мешкав, а Параня принесла умивальню з студеною водою. Треба її було аж два рази зміняти. бо з рук, з лиця з голови і шиї аж болото злазило. Василь обтираючись роздивлявся по хаті. Нічого тут не змінилося від того часу, як було тоді, як перед чотирма роками, як він тут мешкав. Ті самі картини висіли на вибілених стінах, ті самі чотири школярські деревляні ліжка, той самий стіл, покраяний берегами ножем, ті самі деревляні крісла. Тепер внесла Параня вичищені чоботи і одежу. Василь виняв з кринчини чисту сорочку і миттю передягся і причесав густе чорне волосся.

Василь був гарним, здоровим парубком. На його правільному лици не було нічого замітного, звичайний тип молодого чоловіка безвусів. Він пішов зараз через сіни на другий бік і знову з Ганею звитався, цілуючи її в руку. Вона дала знак головою, що вони не без свідків, бо в бічній кімнатці сиділа швапка над шитвом.

— Чи вже по всему? питає Ганя.

— Думаєте іспит? Так, я вже покінчив теолоґію, вже не треба вчитися, аж до конкурсу.

Для Василя була наука чимось нелюбим, неприємним, начеб паніщиною. І нема чого дуже тому дивуватись. Наука мертвих доґматів, в яких не вільно нічого перемінити, та ще в мертвій латинській мові не може захоплювати душі молодого чоловіка. Таке бубнення на память через чотири роки може і найпильнійшому навкучить. Тому в семінари тільки „скартів" в науці при іспитах. Кождий дивиться щоб йно переплисти через іспит наче через студену воду, а перепливши раз не хочеться вертати в друге в таку студену купіль...

В духовнім семінари зорило начальство пильно за тим, щоби инчих книжок не було, крім теольоґічних. Через те молоді люде відрубані від світа семінарськими мурами, щоб зайвий час чимось заповнити, занимались різними спортами, котрі з наукою не мають нічого спільного. Одні занимались співом, другі музикою на ріжні інструменти, складали орхестри, инчі специялізувалися в танцю і доводили до „мистецтва" а ще инчі вишивали дрібними пацьорками „обойчики", які тоді носили священики, инчі гаптували, а навіть шили чоботи. Все те було дозволене, аби лише питомці не читали заборонених богопротивних книжок. котрі своїм діявольським змістом можуть „ісковеркати" душу молодого чоловіка.

Василь був співаком, його голос був замітний о розлогій скалі від низького С. почавши в гору. У хорі був дуже цінений. Василь віддався спортови, який в семінари мав великі привілеї. Співаки мали найліпші № на мешкання, могли легше дістатись на світ, бо частенько співали на похоронах, в катедральній церкві св. Юра, при парадних владичих обідах. Через свій величавий голос був Василь в ласці у митрополита, крилошан, начальства в семінари, а навіть у професорів. Задля цього замітного голосу непустив його митрополит на четвертий рік богослова до дієцізального семінара в Перемишли, а задержав його у Львові. Раз навіть сказав йому митрополит, щоб перенісся до львівської дієцезії, а він його радо прийме і зі Львова його не пустить.

Посторонні люде, що чули його голос намовляли його, щоб кинув теольоґію і посвятився виключно співови, щоб пішов на науку до доброго вчителя, а відтак пішов до опери. Василеви показували славну дорогу, та він на цеї неступився, виключно задля браку гроший. Він мав багатого батька, але добре тямив, що батько на таку науку недасть зломаного гроша. Батько сказав раз, що Василь піде на попа, і від цього певно не уступить. Василь навіть не посмівби батькови такого говорити, бо старий Пандяк навіть не зрозумівби, що це таке оперовий співак.

У селянина був піп чимось таким високим і добрим, що був би гріх чогось инчого для дитини бажати. В священику бачив селянин найрозумнійщу людину, найзаможнійщу, найщасливішу. Єґомсьць ходить в блискучих чоботах і в суконній одежи, не робить хлопської важкої роботи, пє каву, їсть мясо, на похорони їздить фірою, а до міста бричкою, живе в покоях, його всі цілують по руках, поважають. А скільки хліба йому назносять при ріжних оказіях, курий, гусий, повісем, а скільки гроший наплине в кишеню, хочби лише при акафісті. Тож Василь знав добре, що і його батько є такої самої думки про попівський стан і на вишколенне голосу нічого не дасть. Через те Василь не послухав ради любителів співу, котрі захоплювалися його голосом. Даремне вони йому говорили:

— Чоловіче, як будеш попом на селі, заспіваєш раз на морозі і вітрі і голос пропав, а цего шкода, бо то дорогоцінний божий дар, якого на базарі не купиш. Чоловіче, у тебе в горлі золото, лише навчись його добути. — Так воно, та щоби його добути треба ще багато золота від себе доложити, а я того немаю... Шкода говорити...

Впрочім Василь належав до тих людий, що не люблять стрічати на своїй дорозі великих перешкод, а тим менче не хотілось йому такі перешкоди самому вишукувати. Не любив сходити з витиченої раз дороги. Йти вперед, кудою раз пустився, не сходити на боки не скорочувати дороги, хочби вона була найдовша, аби лише рівна. І він мандрував цею дорогою чотири роки, бо цю дорогу вказав йому зараз по матурі батько, котрий як йно привіз його з Самбора до дому, сказав:

— Ти Василю підеш до семінарії, а опісля будеш попом.

Від такого батьківського вирішення не було апеляції. Та Василь навіть не думав апелювати. По що? Хиба попови зле? Дістанеться і з живого і вмерлого. Все щось капне. Він чув як раз говорив оден чоловік таки в селі: „попови то так що за кожде :„подай Господи", шістка вже в кишені".

Василь йдучи до семінарії не мав жадних забаганок ні аспірацій. Опріч цього, що вчили його в школі не знав більше нічого. Книжок опріч романів і повістей не читав жадних. В семінари, крім теольоґічних обовязкових наук не придбав собі жадних. А вкінці прийшов до такої думки, що всяка надобовязкова наука то лиш втрата часу і не потрібний ґалант для мізґу. Без цього можна бути розумним і добрим чоловіком, примірним священиком і дослужитися почестий і відзначінь в духовній єрархії.

Василь покінчив свої духові студії як буденний чоловік без ідеалів, мрій, високопарних плянів. Його мрією, колиб це так можна назвати було, вженитися з любою Ганею, висвятитися і розпочати практичне попівське життя? На цій дорозі поможе йому багато його голос. Подобається якому коляторови, дістане добру парафію, забогатіє, виведе в люде діток, а понад це не бажав собі більше нічого.

(Дальше буде).

КАСОВИЙ ЗВІТ У. Н. СОЮЗА
за місяць квітень, 1924 р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	364.42	141.	15.78
2.	133.49	142.	88.13
3.	60.08	143.	56.42
4.	75.18	144.	57.73
5.	49.32	145.	42.07
6.	19.89	146.	60.96
7.	165.42	147.	173.88
8.	109.75	148.	12.32
9.	118.39	149.	50.96
10.	175.53	150.	13.71
11.	19.09	151.	44.42
12.	113.18	152.	31.37
13.	38.15	153.	12.06
14.	52.03	154.	37.09
15.	40.37	155.	228.66
16.	32.53	156.	35.01
17.	26.22	157.	60.38
18.	108.26	158.	9.58
19.	9.19	159.	51.55
20.	136.48	160.	73.62
21.	33.69	161.	41.25
22.	74.47	162.	46.14
23.	34.57	163.	58.39
24.	138.27	164.	47.62
25.	33.05	165.	98.28
26.	27.83	166.	20.37
27.	38.28	167.	28.76
28.	151.59	168.	104.89
29.	135.33	169.	30.46
30.	45.58	170.	208.31
31.	100.46	171.	50.43
32.	29.96	172.	48.83
33.	43.81	173.	28.84
34.	92.70	174.	44.97
35.	28.10	175.	83.26
36.	31.67	176.	29.80
37.	29.55	177.	63.38
38.	211.29	178.	30.05
39.	72.64	179.	145.89
40.	22.81	180.	13.34
41.	41.55	181.	124.17
42.	105.44	182.	78.92
43.	35.52	183.	89.88
44.	85.62	184.	7.46
45.	142.08	185.	54.45
46.	20.31	186.	69.65
47.	20.00	187.	45.23
48.	58.85	188.	11.98
49.	7.64	189.	12.76
50.	34.34	190.	11.74
51.	67.56	191.	44.02
52.	24.59	192.	39.67
53.	47.81	193.	133.91
54.	13.84	194.	11.52
55.	46.92	195.	33.78
56.	67.97	196.	44.50
57.	72.05	197.	35.32
58.	46.22	198.	53.26
59.	132.40	199.	12.86
60.	16.43	200.	66.59
61.	65.52	201.	32.63
62.	76.88	202.	30.86
63.	281.32	203.	81.94
64.	50.75	204.	11.63
65.	153.50	205.	12.19
66.	96.47	206.	261.71
67.	89.88	207.	50.09
68.	24.08	208.	19.20
69.	95.77	209.	113.91
70.	224.07	210.	37.07
71.	16.65	211.	84.25
73.	85.38	212.	23.31
74.	35.42	213.	244.09
75.	61.68	214.	36.10
76.	167.47	215.	39.22
77.	89.96	216.	25.09
78.	147.27	217.	175.75
79.	8.00	218.	187.48
80.	28.79	219.	35.34
81.	107.79	220.	105.61
82.	46.03	221.	280.59
83.	61.89	222.	14.83
84.	9.62	223.	148.00
85.	95.67	224.	18.49
86.	129.96	225.	29.58
87.	98.02	226.	23.52
88.	3.46	227.	48.44
89.	8.53	228.	39.78
90.	133.93	229.	160.65
91.	189.90	230.	177.37
92.	17.62	231.	45.72
93.	24.50	232.	67.54
94.	115.14	233.	57.40
95.	69.47	234.	114.72
96.	168.96	235.	92.81
97.	34.75	236.	35.00
98.	136.46	237.	157.20
99.	138.94	238.	23.15
100.	67.35	239.	152.33
101.	59.26	240.	19.30
102.	214.60	241.	19.69
103.	58.71	242.	73.46
104.	151.76	243.	74.70
105.	90.03	244.	27.54
106.	188.38	245.	90.72
107.	50.37	246.	32.01
108.	73.96	247.	197.09
109.	92.95	248.	45.36
110.	18.30	249.	31.30
111.	27.13	250.	20.09
112.	120.54	251.	85.70
113.	80.40	252.	40.09
114.	64.01	253.	26.49
115.	15.64	254.	96.56
116.	39.28	255.	56.49
117.	80.42	256.	17.74
118.	70.01	257.	10.74
119.	37.41	258.	22.77
120.	93.17	259.	112.85
121.	56.89	260.	23.17
122.	30.46	261.	26.57
123.	47.70	262.	20.43
124.	62.95	263.	25.46
125.	17.89	264.	21.51
126.	71.82	265.	26.43
127.	89.68	266.	48.38
128.	45.70	267.	34.00
129.	18.31	268.	68.15
130.	168.80	269.	31.41
131.	21.44	270.	137.75
132.	117.60	271.	21.22
133.	132.76	272.	9.05
134.	25.32	273.	64.41
135.	119.96	274.	125.39
136.	122.40	275.	86.71
137.	98.02	276.	296.52
138.	37.88	277.	33.51
139.	43.70	278.	44.94
140.	35.16	279.	[illegible]

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
280.	60.94	324.	63.41
281.	15.06	326.	113.76
282.	99.25	330.	88.04
283.	79.38	332.	65.86
284.	20.57	336.	87.27
285.	29.40	338.	223.90
286.	65.06	339.	50.87
287.	20.59	341.	55.03
288.	166.10	342.	90.40
289.	24.90	344.	30.00
290.	43.70	347.	41.15
291.	20.81	350.	47.14
292.	171.17	351.	34.71
293.	22.24	354.	36.43
294.	31.43	357.	46.60
295.	131.34	363.	101.27
296.	144.98	364.	114.86
297.	15.32	365.	101.44
298.	28.89	367.	127.93
299.	17.86	369.	109.23
300.	244.89	370.	142.10
301.	106.52	371.	60.84
302.	8.56	379.	55.56
303.	16.16	380.	26.74
304.	23.59	381.	14.11
308.	99.18	384.	92.66
314.	9.49	385.	149.36
315.	13.51	388.	112.68
316.	198.85	392.	16.31
317.	80.95	393.	24.96
318.	77.82	396.	68.82
320.	45.71	400.	34.76
321.	50.61	401.	24.04
323.	40.14	402.	3.67

З місячних вкладок	24.308.48
Процент від морґечів	1.189.96
Процент від бондів	2.860.29
Сплата морґечу	50.00

Сирітські части по бл. п.:

Пилип Яців, в. 384	200.00
Іґн. Городецький, в. 139	320.00
Франко Коваль, в. 55	800.00
Блажей Свіржко, в. 81	474.00
Мих. Кібайло, в. 137	200.00
Ілько Борик, в. 211	600.00
Разом	31.002.73

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Іґн. Городецький, в. 139	500.00
Пилип Яців, в. 384	500.00
Лука Дмитрийчук, в. 102	300.00
Іл. Домародзкий, в. 276	1.000.00
Зофія Левко, в. 385	500.00
Йосиф Когут, в. 43	500.00
Йосиф Плевак, в. 137	500.00
Франко Коваль, в. 55	1.000.00
Блажей Свіржко, в. 81	948.00
Мих. Кібало, в. 137	500.00
Ілько Борик, в. 211	1.000.00

Запомоги з фонду запомогового:

Данько Маджик, в. 10	50.00
Ів. Любянецький, в. 14	50.00
Йосиф Лівач, в. 45	100.00
Дмитро Оришко, в. 79	50.00
Вас. Плахта, в. 127	50.00
Юрій Манько, в. 149	50.00
Йосиф Бойко, в. 206	50.00
Юрій Ґук, в. 270	25.00
Вас. Волошин, в. 365	200.00

Виплати з фонду сирітського:

Настя Русин, в. 71	109.00
Кипріян Стасюк, в. 363	250.00
Гр. Замлинський, в. 217	189.00
Йосиф Шупер, в. 126	235.50
Юлія Підлипчук, в. 4	124.00

Розходи адміністраційні:

Свобода за орґан	3.279.90
Платня гол. уряду	445.00
Акціонер за оцінку грамот	327.50
За лайсенси: Н. Й., Па., і Конн.	30.00
Головний лікар	37.50
Праця при справозд.	33.00
За печатки для відділів	18.75
Податок за воду	26.75
Чембер оф Камерс	25.00
Видатки канцеляріійні	55.97
Інвестиція готівки в морґечу	6.500.00
Разом	19.559.87

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. марта остала	189.302.75
Прихід за квітень	31.002.73
Разом	220.305.48
Розхід за квітень	19.559.87
Готівка з кінцем міс. квітня остає	200.745.61

БІЛЯНС:

Стан чинний:

Готівка	200.745.61
Морґечі	338.570.00
Бонди	463.416.48
Реальність	19.500.00
Друкарня	27.500.00
Разом	1,049.732.09

Стан довжний:

Фонд посмертний	621.094.84
„ резервовий	193.392.46
„ запомоговий	31.608.32
„ адміністрац.	29.191.47
„ конвенційний	21.089.48
„ сирітський	153.355.52
Разом	1,049.732.09

С. Ядловський, гол. предс.
В. Лефчик, гол. касієр
Р. Слободян, г. фін. секр.

ФІНАНСОВИЙ ЗВІТ У. Н. С.
МОЛОДЕЧИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
за місяць квітень, 1924. р.

ПРИХІД:

Відділ	Заплатив	Відділ	Заплатив
1.	15.40	168.	17.10
2.	8.75	170.	12.40
3.	6.10	171.	25
4.	3.60	172.	2.05
5.	5.40	174.	3.75
7.	25.45	175.	5.65
8.	6.08	176.	2.30
9.	11.70	177.	3.60
10.	2.70	179.	15.10
14.	1.80	181.	16.65
15.	6.55	182.	6.55
16.	6.10	188.	5.00
18.	10.35	192.	2.05
20.	4.73	193.	8.55
21.	90	196.	3.15
22.	14.65	198.	2.50
23.	1.45	200.	11.97
24.	14.85	203.	5.65
25.	2.70	204.	2.95
27.	2.70	206.	28.13
28.	16.90	208.	2.50
29.	7.90	209.	12.40
30.	5.65	210.	5.40
31.	16.45	211.	5.00
34.	5.20	213.	19.80
35.	3.15	214.	6.30
38.	28.75	217.	22.15
39.	3.83	218.	26.35
40.	2.70	219.	2.03
41.	3.85	220.	11.05
42.	7.20	221.	10.33
43.	2.05	223.	14.65
45.	6.53	224.	1.80
47.	1.80	226.	1.80
50.	5.85	227.	1.40
51.	2.03	228.	4.75
52.	90	229.	7.87
53.	5.40	230.	13.95
55.	2.70	232.	4.50
57.	5.40	233.	90
58.	4.75	234.	25.90
59.	8.55	237.	16.65
61.	6.53	239.	11.30
62.	6.99	241.	2.12
63.	27.70	242.	3.38
64.	5.40	243.	17.85
65.	9.45	244.	2.95
66.	3.60	245.	8.85
67.	5.40	246.	2.95
68.	1.60	247.	22.95
69.	50	248.	1.60
70.	18.90	250.	2.47
73.	5.85	251.	10.60
74.	1.95	252.	2.55
75.	9.00	253.	2.05
76.	19.12	258.	2.95
77.	90	259.	13.28
78.	3.60	261.	2.25
80.	1.35	262.	2.43
81.	6.30	263.	3.60
82.	5.25	264.	3.60
83.	9.90	266.	50
85.	16.65	267.	2.48
86.	2.70	268.	50
87.	13.50	269.	3.15
90.	15.75	270.	18.45
91.	16.70	271.	50
93.	1.80	272.	90
94.	6.53	274.	9.25
95.	2.70	275.	4.30
96.	16.20	276.	35.35
97.	2.50	278.	7.00
98.	3.80	282.	13.50
99.	23.20	283.	5.85
100.	4.50	284.	2.50
102.	45.00	288.	15.98
103.	1.80	289.	1.80
104.	18.45	292.	8.78
105.	5.20	293.	1.80
106.	4.50	294.	2.03
108.	8.33	295.	2.05
109.	6.75	296.	4.73
110.	75	298.	75
112.	9.25	300.	14.20
113.	6.30	302.	25
114.	2.95	308.	17.50
116.	3.60	314.	1.00
118.	2.05	316.	18.45
120.	7.65	317.	5.40
121.	8.10	320.	3.20
123.	4.05	321.	6.75
124.	14.20	323.	3.85
127.	3.83	324.	7.65
128.	5.45	326.	12.60
130.	6.05	330.	3.85
131.	1.40	332.	5.65
132.	22.30	338.	25.00
133.	4.05	339.	8.10
135.	5.40	341.	2.95
136.	16.20	342.	16.90
136.	11.95	344.	80
142.	6.30	347.	5.40
143.	1.80	350.	1.35
145.	2.05	351.	4.05
146.	6.30	357.	4.50
147.	22.95	363.	9.45
148.	4.50	364.	7.43
149.	7.20	365.	6.10
153.	2.80	367.	8.10
155.	38.95	369.	13.75
156.	2.35	370.	7.00
158.	75	371.	7.20
159.	4.73	379.	2.93
160.	12.95	380.	2.70
161.	5.00	384.	9.90
162.	3.40	385.	13.50
163.	5.20	388.	7.43
164.	3.15	396.	7.43
165.	5.65	399.	7.95

З місячних вкладок	1,851.97

РОЗХІД:

Посмертне по бл. п.:

Кат. Паньчишин, в. 128	93.00
Мих. Пайкош, в. 399	253.00

Розходи адміністраційні:

Платня робітника	125.00
Акціонер за грамоти	77.50
Видатки канцелярійні	18.43
Разом	566.93

ЗІСТАВЛЕННЄ:

Готівка з кінцем міс. марта остала	31.780.25
Прихід за квітень	1.851.97
Разом	33.602.22
Розхід за квітень	566.93
Готівка з кінцем міс. квітня остає	33.035.29

Зіставленнє по фондам:

Фонд посмертний	25.184.19
„ адміністрац.	7.851.10
Разом	33.035.29

С. Ядловський, гол. пред.;
В. Левчик, гол. касієр;
Р. Слободян, г. фін. секр.

КІЛЬКО ВИДАТКІВ МАЄ ЧОЛОВІК РІЧНО?

Пересічний чоловік жиє тим, що день принесе. Хіба чекає його великий довг, що треба сплачувати, то вже над тим пильнійше призадумуєсь.

А прецінь в господарстві, чи в родині є рік-річно сталі видатки, які можна наперед дуже близько означити.

Податку тілько; черевиків тілько; шапок, рукавиць тілько; сорочок тілько; ґасу (нафти) тілько; прокурити тілько...

Так приблизно може кождий чоловік обрахувати, якої суми гроша потрібно йому на конечні домашні чи господарські видатки.

До повисшого треба би додати ще видатки на господарські принагідні конечности — будову хати, купно коня, плуга, що може бути на черзі надходячого, чи біжучого року.

А ще дальше треба поставити до конечних рахунків—церковна справа, оплата часописів, Рідна Школа, Читальня, датки на народні інституції і др.

Колиб на подібний лад хтось порахував свої річні конечні видатки, то знав би вже з одного боку свій стан — знав би, що потребує приблизно такої самої суми, щоби все заплатити.

Опісля вже він хотя нехотя, мусівби числити можливі жерела доходу, а ще дальше оглядавсяб за новими жерелами.

Відповідно до обчислень він також бачивби, оскілько йому позволяти собі в чім, або не позволяти, наскілько буди поміркованим й ощадним.

Такий обрахунок взагалі був би корисним, бо чоловік приблизно знавби свої потреби і свої можливости і відповідно до них поступавби.

Колиб з нас нині здибав хтось чоловіка, який сказавби: „В 1924 р. я буду мати хатних конечних видатків тілько; загальних господарських тілько; ще инших тілько, отже разом тілько ітілько" — то ми мусілиби йому завидувати його знання. Хіба-ж ні? Він жиє і має плян на життя перед собою — сказалиб ми собі. І кождий тоді подумавби:

— А не знати, кілько то я видаю річно на нафту, цукор, мило, тютюн, черевики, поридж, сироп, риж, одежу, каву, гербату?...

Тай хіба не варта кождому подібно знати? А воно таки трошка в господарстві помоглоби, бо чоловік знавби, на що собі позволити, на що ні; що конечне, а без чого обійшлосяб; на чім видатки великі, що такими не здаються і т. д.

Жити з обрахунком—се важна справа!

(Укр. Голос). (Кв.)

КІНО НА УСЛУГАХ НАУКИ.

Французські вчені Льомон й Командон порішили питання, як на кінематоґрафічному полотні представити рух внутрішніх органів живого сотворіння. Цей цікавий винахід доконано у лябораторії париського медичного факультета при помочі промінів „Х" і спеціяльного апарату. У звідомленню, переданому Академії наук др. Бретон пояснює спосіб, як тепер кінооператор може представити працю славних учених: рух серця і инших органів, що має велике значіння для науки і розпізнавання ріжних недуг цих органів, для поширення знання між широкі маси. Як примір Бертон демонстрував Академії наук фільм: биття серця дра Командона, фізика славного й успішного робітника на полі ультрамікроскопії.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РІЖНІ ФОНДИ

Зложені до Обєднання в квітни 1924.

РІДНА ШКОЛА.

1) Юнґставн, О. Збірка з акафісту, переслав о. Довгович.... 2.50
2) Бостон, Масс. Ілія Чопик з розпродажі книжок 13.00
3) Нюарк, Н. Дж. З панахиди в ук. гр. кат. церкві, переслав о. Кінда 22.20
4) Вилксбері, Па. З панахиди переслав о. Мих. Паздрій......34.39
Зложено в церкві св. Ап. Петра і Павла в Вилксбері 21.36, а в церкві св. Володимира в Едвардсвил 13.03.
5) Ню Гейвен, Конн. З панахиди відправленої о. д-р Ковальським, уладженої заходом Центрального Комітету, переслав Яків Швец 15.00
6) Обурн, Н. Й. З панахиди в укр. гр. кат. церкві, переслав М. Дейнека 31.00
7) Бофало, Н. Й. Збірка після вистави „Мати Наймичка" у галі при укр. кат. церкві св. о. Николая, переслав о. К. Курилло....2.000
8) Пасейк, Н. Дж. З панахиди в укр. гр. кат. церкві.......20.50
Переслав о. Ващишин. Зложили: по 50 цнт.: Олена Шиманович, Ева Криловська, Пилип Дивляк, Филип Закутинський; по 25 ц.: Максим Барна, Олекса Березівський, Володимир Білинський, Юрко Лупа, Фена Шеремета, Ена Кимович, Анна Бойчук, Катерина Мулик, Марія Тимків, Юстина Ґулька, Іван Дольний, Думховська, Катерина Мина, Мілерія Вінярська, Анна Лібович, Ена Волошин, Маґдалина Максимюк, Розалія Качор, Йосиф Сагайдак, Дмитро Лешишин, Іван Дидло; дрібними датками 13.25.
9) Сиракюз, Н. Й. о. сов. Лев Левицький місто святочних желань 5.00
10) Мікізракс, Па. Іван Кіналь, переслав А. Гальчак 5.00
11) Ню Гейвен, Конн. З панахиди в квітни, відправленої о. Ковальським, від Центрального Комітету переслав Яків Швець. 24.00
12) Деслодж, Мо. о. М. Лукаський, писанка 3.00
13) Филаделфія, Па. Переслав Е. Якубович 9.00
Місто святочних желань зложили: о. сов. Кінаш 2.00; по 1.00: д-р С. Демидчук, А. Цурковський, П. Кирилюк, Д. Штоґрин, Е. Якубович і Л. Мишуга.
14) Істон, Па. Василь Дроботій, писанка 1.00
15) Клівленд, О. Збірка на Університет у Львові 18.00
Переслав Іван Сподар. Зложили: Бр. Василя Вел., відг 364 У. Н. Союза 10.00; по 1.00: Павлишин Яків, Бурко Михайло, Сподар Іван, Венс Василь, Пастернак Д., Годованський Онуф.; по 50 ц.: Биць Йосиф, Білаш Петро, Сподар Михайло, Ярига Микола.
16) Берфорд, Па. Микола Демчина 2.00
17) Филаделфія, Па. Н. Н........ 4.00

Разом $229.59.

ПОЛІТИЧНІ ВЯЗНІ.

1) Бетлегем, Па. З панахиди в укр. кат. церкві св. Йосафата, переслав Максим Паращак....13.50
2) Норт Тонаванда, Н. Й. З панахиди, переслав Д. Грицай.... 6.00
3) Скрентон, Па. З панахиди переслав о. Мирон Залітач.....30.00
4) Монесен, Па. З віча переслав о. Иваницин 50.00
5) Нортгемптон, Па. З панахиди в церкві св. Івана Хрестителя переслав о. Іван Кутський 32.45 а від себе 5.00, разом........37.45
6) Ембридж, Па. Переслав о. Іван Ортинський 27.69
а то: з панахиди в церкві св. Ап. Петра і Павла в Ембридж 9.87, в Вудлавн 12.91, о. Іван Ортинський 5.00.
7) Ню Кенсинґтон, Па. З панахиди в укр. кат. церкві переслав о. Павло Процько 56.35
8) Клівленд, О. З панахиди в церкві св. Петра і Павла переслав о. Евстахій Сидоряк 45.00
9) Елизабет, Н. Дж. переслав Роман Слободян 61.75
З панахиди 16.00 а з віча 45.75.
10) Френкфорд, Па. З панахиди, переслав Прокіп Мосьонда.. 8.00
11) Филаделфія, Па., Провидінне 25.00

Разом $360.74.

ІНВАЛІДИ.

1) Вилксбери, Па. Ева Ватралик, переслав о. М. Паздрій....20.00
2) Густон, Тексас. Збірка. Переслав М. Балабан 5.25
3) Деслодж, Мо. о. М. Лукаський 2.00

Разом $27.25

СТУДЕНТИ.

1) Болтимор, Мд. Збірка в галі церковній, пер. Й. Семенків....21.50
Зложили: А. Кармазин 2.00; по 1.00: Е. Івахів, Т. Никула, Дейвис, К. Лесько, П. Іванців, В. Мороз, Н. Дацюк, В. Іваневич, Я. Семенків, А. Турканич, Н. Стахів, Й. Дуцар, Вм. Данкін, о. В. Маньоський; по 50 цнт.: Й. Дасик, Е. Сенюк, І. Кучкуда, П. Мармош, Й. Конарська, Й. Накрийко, І. Пережук, по 25 цнт.: І. Варга, П. Ключник, Й. Семенків, Й. Куценська; Е. Медвецька 1.00.
2) Густон, Тексас. Збірка для студентів в Німеччині, переслав М. Балабан 5.25
3) Филаделфія, Па. Провидінне 20.00

Разом $46.75

СИРОТИ

1) Юнґставн, О. о. Володимир Довгович з акафисту 11.80
2) Істон, Па. В. Дроботій, писанка 1.00

Разом $12.80.

РІЖНІ.

1) Литл Фолс, Н. Й. Збірка на будову укр. шпиталю у Львові, переслав Лев Голіят 48.00
2) Істон, Па. В. Дроботій, писанка для стрільців 1.00
3) Филаделфія, Па. Провидінне для ген. Віктора Курмановича як б. головного вожда Галицької Армії 50.00

Разом $99.00

ВСЬОГО ЗІБРАНОНО В КВІТНИ 1020.86 ДОЛЯРІВ.